

Rezime Izvještaja guvernera – April 2017

Ažurirano: 07.07.2017. godine

U Izvještaju guvernera za april 2017. godine dat je prikaz ključnih aktivnosti Centralne banke na realizaciji ciljeva i zadataka definisanih Politikom Centralne banke Crne Gore u 2017. godini i Smjernicama za ostvarivanje politike Centralne banke Crne Gore u 2017. godini, na mjesečnom nivou.

Aktivnosti Centralne banke sprovedene u aprilu realizovane su u skladu sa planiranim obavezama utvrđenim Programom rada Centralne banke za 2017. godinu.

Prema preliminarnim podacima MONSTAT-a, realna stopa rasta BDP-a Crne Gore na osnovu kvartalnih procjena u 2016. godini iznosi 2,5%, dok je u prvom kvartalu 2017. godine ostvaren realni rast od 3,2% u odnosu na prvi kvartal 2016. godine.

Cijene su u aprilu 2017. godine, u odnosu na prethodni mjesec, veće za 0,1%, dok je godišnja stopa inflacije u aprilu iznosila 2,3%.

U prva četiri mjeseca 2017. godine u odnosu na isti period 2016. godine zabilježen je pad industrijske proizvodnje od 10,5%. Pad proizvodnje zabilježen je u sektoru prerađivačke industrije (-14,8%) i sektoru snabdijevanja električnom energijom, gasom i parom (-22,3%), dok je u sektoru vađenja ruda i kamena zabilježen rast od 135,3%. Broj dolazaka turista u kolektivnom smještaju, u prva četiri mjeseca 2017. godine, veći je za 20,8% u odnosu na isti period 2016. godine, dok je rast noćenja iznosio 15,9%.

Prema podacima MONSTAT-a, u vazдушnom saobraćaju je broj prevezenih putnika na aerodromima, u prvom kvartalu 2017. godine u odnosu na isti period prethodne godine, povećan za 13,5%, dok je prevoz robe povećan za 0,5%. U istom periodu, broj prevezenih putnika u drumskom saobraćaju povećan je za 0,7%, dok je prevoz robe veći za 1,6%. U željezničkom saobraćaju je u prvom kvartalu ove godine, u odnosu na isti kvartal prethodne godine, prevoz putnika manji za 20,3%, dok je prevoz robe veći za 85,2%.

U šumarstvu je za prva četiri mjeseca 2017. godine, proizvedeno ukupno 39.653 m³ šumskih sortimenata, što je za 29,1% više u odnosu na isti period prethodne godine. Prema preliminarnim podacima MONSTAT-a, građevinarstvo je u prvom kvartalu 2017. godine zabilježilo rast vrijednosti izvršenih građevinskih radova od 37,5% i rast efektivnih časova rada od 24,8% u odnosu na isti period 2016. godine.

Prosječan broj zaposlenih u aprilu 2017. godine iznosio je 181.687 lica, što je za 1,1% više u odnosu na prethodni mjesec, a za 4% više u odnosu na april 2016. godine. Broj nezaposlenih lica u Crnoj Gori je u aprilu 2017. godine iznosio 52.856, što predstavlja pad od 0,1% u odnosu na prethodni mjesec i rast od 27,4% u odnosu na april 2016. godine.

Na kraju aprila 2017. godine, od 83.039 pravnih lica i preduzetnika*, njih 15.582 ili 18,8% je bilo u blokadi. U poređenju sa prethodnim mjesecom, broj blokiranih pravnih lica i preduzetnika je smanjen za 0,1%, dok na godišnjem nivou bilježi rast od 2,8%. Ukupan dug po osnovu kojega je izvršeno blokiranje računa je na kraju aprila 2017. godine iznosio 622,5 miliona eura, i bio je za 0,4% veći na mjesečnom nivou, dok je na godišnjem nivou veći za 9,9%.

Koncentracija duga na dan 30.04.2017. godine je bila relativno velika, jer se na 10 najvećih dužnika (0,06% ukupno evidentiranih dužnika) odnosilo 12,9% ukupnog duga po osnovu koga je izvršeno blokiranje računa. Takođe, 50 najvećih dužnika (0,3% ukupno evidentiranih dužnika) učestvovalo je sa 35,8% u ukupnom dugu po osnovu koga je izvršeno blokiranje računa.

Bilansna suma banaka je iznosila 3.840,9 miliona eura na kraju aprila 2017. godine i bila je 1,2% veća u odnosu na prethodni mjesec. U strukturi aktive agregatnog bilansa banaka dominantno mjesto zauzimaju krediti, koji su na kraju aprila 2017. godine iznosili 2.568,1 milion eura i ostvarili su rast od 2,5% u odnosu na prethodni mjesec, dok su u odnosu na april prethodne godine bili veći za 8,8%.

U strukturi pasive, dominantno učešće od 74,6% zauzimaju depoziti. Depoziti u bankama su u aprilu 2017. godine iznosili 2.865,4 miliona eura, i veći su u odnosu na prethodni mjesec za 0,3%, dok u odnosu na april 2016. godine bilježe rast od 9,8%. Ukupan kapital banaka na kraju aprila 2017. godine iznosio je 500,7

miliona eura, i veći je u odnosu na prethodni mjesec za 0,9%, dok je za 5,5% veći u odnosu na isti period prethodne godine.

Kreditni banaka koji kasne sa naplatom (bez kamata i vremenskih razgraničenja) su u aprilu iznosili 289,7 miliona eura i u odnosu na prethodni mjesec zabilježili su pad od 1,7%, dok u odnosu na april 2016. godine bilježe pad od 14,9%. Nekvalitetni krediti (bez kamata i vremenskih razgraničenja) su na kraju aprila 2017. godine iznosili 243,6 miliona eura i činili su 9,5% ukupnih kredita. U odnosu na prethodni mjesec, nekvalitetni krediti banaka zabilježili su pad od 1,9%, dok su na godišnjem nivou bili niži za 16,7%.

Prosječna ponderisana efektivna aktivna kamatna stopa na ukupno odobrene kredite na kraju aprila 2017. godine je iznosila 7,12%, i bila je manja za 0,09 p.p. u odnosu na kraj prethodnog mjeseca, dok je u odnosu na kraj aprila 2016. godine zabilježila pad od 1,12 p.p. Prosječna ponderisana efektivna aktivna kamatna stopa na novoodobrene kredite u aprilu 2017. godine je iznosila 6,53%, što predstavlja rast od 0,16 p.p. na mjesečnom nivou, odnosno pad od 1,12 p.p. u odnosu na april 2016. godine. Prosječna ponderisana efektivna pasivna kamatna stopa je iznosila 0,87% na kraju aprila 2017. godine i niža je za 0,02 p.p. u odnosu na kraj prethodnog mjeseca, dok je u odnosu na kraj aprila 2016. godine ostvarila pad od 0,27 p.p.

Obavezna rezerva banaka je iznosila 222,5 miliona eura na kraju aprila 2017. godine, i bilježi pad od 45,1 milion eura ili 16,9% na mjesečnom nivou, dok je u odnosu na isti period prethodne godine manja za 21,3 miliona eura ili 8,7%. Tokom aprila 2017. godine sve banke su izdvajale i održavale obaveznu rezervu u propisanom iznosu. Od ukupnog iznosa izdvojene obavezne rezerve, na računu obavezne rezerve u zemlji bilo je izdvojeno 45,9%, a na računu Centralne banke u inostranstvu 54,1%.

Bruto premija osiguranja je iznosila 6,6 miliona eura u aprilu 2017. godine. U njenoj strukturi i dalje dominiraju premije neživotnog osiguranja (82,6%), dok se ostatak odnosi na fakturisane premije životnog osiguranja (17,4%).

U aprilu 2017. godine na Montenegroberzi ostvaren je promet od 2,9 miliona eura kroz 768 transakcije. Ostvareni promet bio je za 18,6% manji nego u prethodnom mjesecu. Tržišna kapitalizacija na dan 30.04.2017. godine je iznosila 2.867,1 milion eura, i na mjesečnom nivou bilježi pad od 1,5%.

Berzanski indeks MONEX, čija je vrijednost na kraju aprila 2017. godine bila 11.244,52 indeksnih poena, bilježi pad od 5,8% u odnosu na kraj prethodnog mjeseca. Indeks MNSE10 je iznosio 895,90 indeksnih poena i bilježi pad od 9,1% u odnosu na prethodni mjesec.

Prema procjeni Ministarstva finansija, u aprilu 2017. godine fiskalni suficit Crne Gore iznosio je 2,8 miliona eura ili 0,1% procijenjenog godišnjeg BDP-a. Izvorni prihodi budžeta Crne Gore u aprilu iznosili su 124,9 miliona eura ili 3,2% procijenjenog godišnjeg BDP-a, što je u odnosu na plan za april veće za 1,4%. U odnosu na ostvarenje izvornih prihoda u aprilu 2016. godine, zabilježen je rast od 9,5%. Izdaci budžeta iznosili su 122,1 miliona eura ili 3,1% procijenjenog godišnjeg BDP-a, što je za 18,2% manje u odnosu na plan za april 2017. godine, a za 8,8% manje u odnosu na ostvarenje izdataka u aprilu 2016. godine.

Prema podacima Ministarstva finansija, na kraju marta 2017. godine, državni dug (bruto) je iznosio 2.483 miliona eura ili 63,2% BDP-a. Od toga, na unutrašnji dug odnosilo se 481,3 miliona eura ili 12,3% BDP-a, dok se na spoljni dug odnosilo 2.001,7 miliona eura ili 50,9% BDP-a. Neto državni dug iznosio je 61,6% BDP-a.

U cilju podsticanja i očuvanja zdravog bankarskog sistema, kontinuirano je nadgledano i analizirano stanje u bankarskom sistemu Crne Gore. Upravljanje međunarodnim rezervama vršeno je na principima likvidnosti i sigurnosti. Uspješno su izvršene i aktivnosti u vezi sa ulogom Centralne banke kao fiskalnog agenta. Raspoloživost RTGS i DNS sistema iznosila je 100% u aprilu.

U aprilu su sprovedene značajne aktivnosti Centralne banke vezane za ispunjenje obaveza na putu pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji. Povodom TAIEX ekspertske misije na temu uspostavljanja ankete o kreditnoj aktivnosti banaka, ostvareno je učešće na sastancima sa ekspertima iz Bundesbanke. Ostvareno je učešće na sastanku Radne grupe za implementaciju ESA metodologije u sistem javnih finansija. Ostvareno je učešće i na sastanku Radne grupe za platni bilans u Luksemburgu. Takođe, ostvareno je učešće na sastanku Odbora za implementaciju Sporazuma o saradnji na području statistike državnih finansija i sa njom povezanih statistika.

Javnost je u skladu sa najvišim standardima transparentnosti pravovremeno informisana o aktivnostima, ciljevima i rezultatima rada CBCG, izdavanjem saopštenja i publikacija, putem veb prezentacija i nastupima u medijima. Centralna banka je nastavila da na svojoj internet stranici objavljuje podatke o pravnim licima i

preduzetnicima čiji su računi blokirani u iznosu većem od 10.000 eura u neprekidnom trajanju dužem od 30 dana, u skladu sa usvojenim Zakonom o dopuni Zakona o platnom prometu.

---

* Treba imati u vidu da ovaj broj obuhvata i sljedeća lica: pravna lica i preduzetnike koji su brisani iz CRPS a čiji računi još nijesu izbrisani iz Centralnog registra transakcionih računa, pravna lica koja ne predaju godišnje finansijske izvještaje iako su na to zakonom obavezana i pravna lica i preduzetnike koji u prethodnoj godini nijesu imali nikakvih poreskih obaveza niti plaćanja.